Пӗр №-рӗ 10 пус 19-мӗш сул тухать

Пӗтӗм тӗнчери пролетарисем, пӗрлешӗр!

1937 октябӗр 16 шаматкун 238 (4750)-мӗш №

Чӑваш Коммунӗ

ПСК(б)П Чӑваш Обкомӗпе Тӗпӗҫтӑвкомӗн хаҫачӗ

Редакципе кантур адрӗҫӗ: Город Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати

ТЕЛЕФОНСЕМ: Редактӑран 0—67; Ред. заместительӗн 0—88; Дежурнӑйӑн 6—23

СУЙЛАВА ХАТӖРЛЕНЕССИ—ПЫСАК ЕКЗАМЕН

Тепӗр виҫӗ ӗрнерен Социализмӑлӑ Аслӑ революци ҫирӗм ҫул тултарать. 1937 ҫулти декабрӗн 12-мӗшӗ СССР Советсен Аслӑ Суйлавӗ ҫулӗ ирттерӗнет. Ҫав ик палла датӑ пӗр-пӗринпе уйӑрӑлми сыхӑнҫ тӑрассӗ. Суйлав кунне хатӗрленӗ май халӑхӑн совет гражданинӗ иртнӗ ҫирӗм ҫул хушшинче утса тухнӑ ҫул ҫине сӑвӑрӑнса пӑхать. Ҫирӗм ҫул—пысӑк срук мар. Совет ҫӗршывӗ ҫав кӗске срукра ни хӑватлӑ ҫӗршыв пулса тӑчӗ. Вӑл уйӑн уҫӑмсемпе малалла пырать.

Ленин—Сталин партийӗ йӗртсе пынипе кӗрешсе илнӗ пысӑк ҫӗнтерӳсене кашни ут тӑмрах курма пулать. Акӑ, пӗр пит те палла тӗлӗкӗ. Чӑваш республикинчи 19 ялтан пуммӑ сведенисем нацилӗ кадӑресен ҫӗмӗпе кулӗтурӑ ҫӗмӗне пит те уҫӑн кӑтартса парассӗ. Октябӗр революцийӗнчен ҫав ялсенче: 11 пуп, 7 полици чиновникӗ, 5 офицер, 29 учитель, вӑтам образованипе 35 ҫын, асӑлӑ образованипе 1 ҫын—пӗтӗмпе 88 ҫын пулнӑ.

Ҫав ялсенчех халӗ: 336 учитель, 37 инженер, 41 техник, 9 ҫотчик, 25 врач, 29 агроном, 17 землемер, 7 ветеринар, 16 ҫеҫҫӗпер, 16 партработник, 2 комсомол работникӗ, 6 литератӑр, 10 доцент, 2 профессӑр, 2 йӳрие. Хӗрлӗ ҫар командирӗсем 3, тинӗс ҫӑтӑкӗн капитанӗсем 2, предприяти директӑрӗсем 11, 50 бухгалтер, 6 шофер, 23 тракторис, 4 артис т. ыт. те,—пӗтӗмпе 751 ҫын, вӗсенчен вӑтам образованипе 217 ҫын, асӑлӑ образованипе 104 ҫын. Цифрӑсем хӑйсем ҫинчен хӑйсемех аван каласа парассӗ.

Тата тепӗр тӗслӗх. Кӑҫал пирӗн колхозсем вӑйлӑ тырпул туса илчӗҫ. Тырпул кӑҫалхи пек вӑйлӑ пулнине ваттисем те астумассӗҫ. Ку ӑйн та пысӑк ҫӗнтерӳ. Иртнӗ ҫулта ҫапатлӑ тинӗ те шӑрах тӑнине аса илсен, кӑҫалхи ҫӗнтерӳ раснах уйрӑлса тӑрать. Уйрӑм хуҫалӑхпа пурӑнӑҫ чухне иртнӗ ҫулти пек тинӗ ҫантӑлӑк хресченсене вӗҫҫи-хӗрринӗр инкек кӳнӗ. Пурлӑ-суклӗ пурлӑхне сутса ӗе ахалех пӑрахса хӑварса, хресченсем ушкӑнӗ-ушкӑнӗпе инсете ҫимӗҫ шырама тухӑ-туха кайнӑ. Нумайӗшӗсем, пулӑшу тупаймасӑр, ҫул ҫинче вилсе пӗтнӗ. Тырӑ пуяман ҫул хыҫҫӑн уйӑсем нумайӗшӗ акӑмпасӑр пулнӑ. Ҫапла пулнӑ ӗлӗк, хресченсем уйрӑм хуҫалӑхпа пурӑннӑ чухне.

Халӗ вӑл ҫук, пулма та пултараймасть. Мӗншӗн тесен совет правительстви работниксемшӗн, хуларипе ялти мӗн пур ҫӗршывпи-семшӗн пӗтӗм вӑйпан тӑрӑшать. Ҫӗршывпи-семшӗн тӑрӑшасси Ленин—Сталин партийӗшӗн асӑрхан та асӑлӑ саккун пулса тӑрать. Партипе правительствӑ кӑҫал Чӑваш республикинче мӗлке пысӑк пулӑшу панине пӗтмест. Ҫав пулӑшу тата колхозниксем хӑйсем пӗтӗм вӑйа хурса кӗрешни вӑхӑтлӑх йӑнӑрӑлха айа туса, пысӑк ҫӗнтерӳ кӗрешсе илме май пачӗҫ.

Коротков йӳтатӑп пӗлтерӗп тӑрӑх Колцовкӑ колхозникӗсем, кӑҫал ӗҫкунӗ ҫине 16-шер килограм тӗш тырӑ тата пӗрер тенкӗ укҫа илеҫҫӗ. Чылай колхозник хуҫалӑхӗсем, 800—1000 ӗлӗк, чи сахал илекенсем те 200—300 пӑт тырӑ илеҫҫӗ. Ҫавӑн пекех Йелчӗк районӗнче те 1000 пӑт ӗе ытларах та илекен колхозник хуҫалӑхӗсем сахал мар. 1000 пӑт! Хӑйсен вӑйӗпе пурӑнакан чӑваш хресченӗсем ӗлӗк ҫавӑн чухлӗ тырӑ туса кураси ҫинчен шухӑшлама та, ӗмӗтленме те пултарайман. Ӗлӗк вӗт чылаймӑн уйра тура пусмалӑх та ҫӗр пулман. Ҫӗр пулнисем те унпа ӗмӗтленӳ-ҫуклӑ тырине пӗрер пӗрчӗн пухнӑ. Хӑйӗн тырри нумай-нумай ҫур хӗле ситнӗ. Семйене мӗлке тӑрантарас тенӗ шухӑш ҫӗрӗн-ҫинӗн пуса вӑтнӑ.

Колхозлӑ йалӑн сӑн-сӑпачӗ чӑн та тӗпренех улшӑнчӗ. Пирӗн халӗ виҫӗ пин пытла трактӑрписем, ҫав хисепрпе пиллӗ йӑхӑн хӗрарӑм-трактӑрпискӗсем. Комбайперсем виҫӗ ҫӗре йӑхӑн, механиксем ҫӗр пытла, бригадирсем темиҫе ҫӗр. Вӗсем вӑйлӑ тырпулпӑн, колхозниксен пуйӑн та кулӗтурӑ пурӑҫӗшӗн малта тӑрса кӗрешеҫҫӗ. Ҫав мухтавлӑ колоннӑ умӗнче пиҫҫӗ. Ҫав мухтавлӑ колоннӑ умӗнче пиҫҫӗ. Сан-Коротков, Острӑйков, Хрямкин, Чекменева, Александров, Табаков т. ыт. те. Стаханӑвҫӗм пинпӗрӗн шутланаҫҫӗ.

Хулара та, йалта та, социализӑм строительствин пур участкисенче те ҫӗнӗ сынсем ситӗнсе пыраҫҫӗ. Ку ӗнтӗ ун пек ихи пулса тӑрать. Аслӑ Совета суйлама хатӗрленнӗ тапхӑр халӑх массисен политикӑлӑ активлӑхӗ мӗн пек пысӑкшине йӑрҫӗсӑн кӑтартса парать. Чӑваш республикинче халӗ тӑваттӑ пин ытла кружок ӗслет. Ҫав кружокселче арҫынсем те хӗрарӑмсем те, ваттисем те ҫамрӑксем те Сталинпа Конституцине тата ҫӗнӗ суйлав саккунне вӗренеҫҫӗ. Анчах ку сителлӗклӗ мар-ха. Агитацине пропагандӑ ӗҫне тата вӑйлӑрах сарса пӑмала. Суйлав саккунӗ ҫинчен кашни суйлавҫӑ витӗр пӗлмеле. Таҫлантарса парас ӗҫе пирӗн агитатӑрсем ывӑннине пӗлмеҫӗр туса пымала. Кружокселпе кӑна чӑрписа тӑмала мар, тата ытти формӑсемпе те хатӗрлех усӑ курмала.

Агитатӑрсене вӑлӑҫ материал пумай. Материал татах та пулать. Виҫӗ брошӳрӑ халӗ выраларан чӑвашла кусарса калараҫҫӗ. Ҫавӑн пекех выраннӑ материалсемпе усӑ курмаҫҫӗ. Орнинпра сахал мар вӗсем. Унӑн историнӗ те пуйӑн. Тахҫан авалхи документсем те упранса йӳнӑ. Ҫав документсем Орнинӑ хрестьенсем ҫӑвкӑн ӗҫсем пурнӑҫне тӗкӗр синчӗ пек кӑтартса парассӗ. Колхоз, унӑн клубӗ, электростанцийӗ, типографийӗ, фермӑ, библиотекӑ, радио, склад тулли тырпулли т. ыт. те.—Сталин саманинчи савӑнӑҫлӑ, кулӗтурӑ пуйӑн пурӑҫӗн чӗрӗ документсем пулса тӑраҫҫӗ.

Ҫавӑн пек пысӑк ӗҫ тума йышлӑ вӑй кирлӗ. Ку ӗҫе партири большевиксен вӑйне кӑна мар, тата партире мар-большевиксене те йӑвӑстармала. „Партире тӑван служащисем, инженерсемпе техниксем, кулӗтурӑ фронтӗнчи работниксем хушшинче лайӑх ӗслекен, социализӑм ӗҫӗшӗн чунтан тӑрӑшса ӗслекенсем халӗ темӗн чухлех пур!“ („Правда“).

Парти райкомӗсем агитатӑрсем ӗҫне йӗртсе пымала, вӗсене тӑтӑшах йӑлтӑ пулӑшу парса тӑмала, сыхӑ пулма вӗрентсе пымала. Халӑха мобилизацилес ӗҫре большевик пример памала. Халӑха суйлава хатӗрлеси кашни парторганизацийӗн, кашни большевикӑн пысӑк ӗҫӗ-хӗлӗ тата Сӑвӑпра Йӑвӑрӑс ҫӗр. Ленин-Сталин партийӗ ҫӗнтерӳсене пикама та парас ӗҫ.

Епӗр комсомолра халиччен халӑх тӑнӑнсене тӑрӑ шыв ҫине йӑпах кӑларса пынӑ, вӗсене йӑпах кӑкласа пынӑ. Пирӗн конференци халӑх тӑнӑнсене тӑрӑ шыв ҫине кӑларса, вӗсене обкомран тата райкомсенчен кӑларса кирпӗтсе, халӑх тӑнӑнсене хирӗҫ—троцкисене хирӗҫ, бухаринпӗсене хирӗҫ, тата буржуазӑ-национализмпе хирӗҫ хайӑрран кӗрешсин пуҫлаймӑшпе хывӗ.

Сире, йӳратпӑ йӳтатӑп Сталин, капиталисмӑла йӗрӑ-тавралӑх ҫинчен йалах астуса тӑма, халӑх тӑнӑнсене ленинла комсомолӑн пур сыпӑкӗсенчен те большевикла тимлӗхпе тӑрӑ шыв ҫине кӑларса кӑкласа пӑрахма тата сӑтӑрӑп ӗҫсен йӳлашшисене пӗтерме сӑмах парать епӗр.

Большевисӑма, пирӗн парти историне, Маркс—Энгельс—Ленин—Сталин вӗренӗвне ҫине тӑрса тимлӗн вӗренесе пырӑпӑр.

Сире, Сталин йӳлташ, епӗр хамӑр ретсене халӑх тӑнӑнсенчен йӑлт тасатса ҫитерме тата Чӑваш республикинчи пӗтӗм ҫамрӑксене ССР Советсен Аслӑ Совет суйлавне активлӑн хутшӑнмашкӑн хатӗрлеме, суйлавсене хамӑрӑн партинне, Совет правительствине тата Сире, Сталин йӳлташ, вӗсӗ-хӗрринӗр йӳратнине кӑтартакан вӑйлӑ демонстраци туса хума сӑмах паратпӑр.

Аслӑ Октябӗр революцийӗ 20 ҫул тулнӑ тӑрӑхпа ҫӗршыв ҫӗнӗ ҫӗнтерӳсемпе ҫӗр тата вӗренӳ ҫӗнӗ ҫӗнтерӳсемпе кӗтса илер.

Сывӑ пултӑр Ленин—Сталинӑн асӑ партийӗ!

Сывӑ пултӑр йӳлташ Сталин!

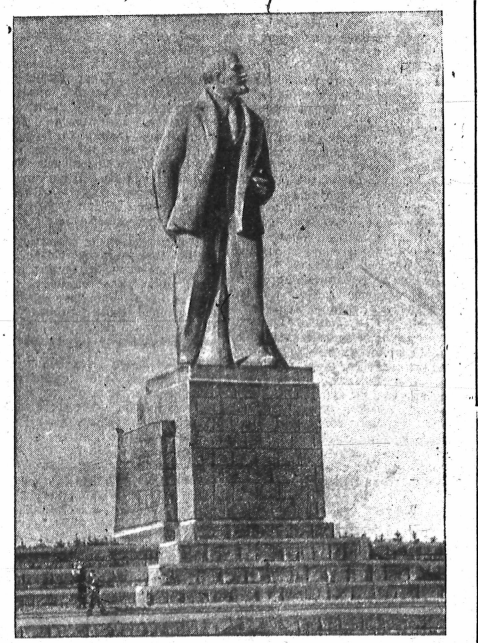

Мускав-Атӑл каналӗ ҫинче Ленинпа Сталинӑн питӗ те пысӑк монументченкӗне туса лартнӑ. Монументсен автӑрӗ—С. Меркурӑв скульптор.

КЕРЧӖК ҪИНЧЕ: Ленин монументӗ.

Ф. Кислов фото-укерчӗкӗ (Совъзфото).

Комсомолӑн облӑҫри XIV-мӗш конференцийӗ Сталин йӳлташ патне йӑнӑ салам

Пирӗн хаклӑ, йӳратнӑ учӗтӗлпе тус йӳлташ СТАЛИН!

Сире, социализӑм ҫӗнтерӳвӗсене тума пынӑ, вӗсене йӑпах кӑкласа пынӑ. Пирӗн конференци халӑх тӑнӑнсене тӑрӑ шыв ҫине кӑларса, вӗсене обкомран тата райкомсенчен кӑларса кирпӗтсе, халӑх тӑнӑнсене хирӗҫ—троцкисене хирӗҫ, бухаринпӗсене хирӗҫ, тата буржуазӑ-национализмпе хирӗҫ хайӑрран кӗрешсин пуҫлаймӑшпе хывӗ.

Сире, йӳратпӑ йӳтатӑп Сталин, капиталисмӑла йӗрӑ-тавралӑх ҫинчен йалах астуса тӑма, халӑх тӑнӑнсене ленинла комсомолӑн пур сыпӑкӗсенчен те большевикла тимлӗхпе тӑрӑ шыв ҫине кӑларса кӑкласа пӑрахма тата сӑтӑрӑп ӗҫсен йӳлашшисене пӗтерме сӑмах парать епӗр.

Большевисӑма, пирӗн парти историне, Маркс—Энгельс—Ленин—Сталин вӗренӗвне ҫине тӑрса тимлӗн вӗренесе пырӑпӑр.

Сире, Сталин йӳлташ, епӗр хамӑр ретсене халӑх тӑнӑнсенчен йӑлт тасатса ҫитерме тата Чӑваш республикинчи пӗтӗм ҫамрӑксене ССР Советсен Аслӑ Совет суйлавне активлӑн хутшӑнмашкӑн хатӗрлеме, суйлавсене хамӑрӑн партинне, Совет правительствине тата Сире, Сталин йӳлташ, вӗсӗ-хӗрринӗр йӳратнине кӑтартакан вӑйлӑ демонстраци туса хума сӑмах паратпӑр.

Аслӑ Октябӗр революцийӗ 20 ҫул тулнӑ тӑрӑхпа ҫӗршыв ҫӗнӗ ҫӗнтерӳсемпе ҫӗр тата вӗренӳ ҫӗнӗ ҫӗнтерӳсемпе кӗтса илер.

Сывӑ пултӑр Ленин—Сталинӑн асӑ партийӗ!

Сывӑ пултӑр йӳлташ Сталин!

Китайри вӑрҫа

Шанхай тавра пыракан хӑйӑр сасӑсем октябӗрӗн 12-мӗшӗнче мӗлланнӑ. Японшсем Дачаи йалӗ ҫине Чапейпа Цзйанвэнпе (Шанхайӑн ҫурҫӗр-квартӑлӗсем) тӑракан Китай ҫарӗсене касса пӳлес шухӑшпа наступленипе тухнӑ. Ҫурҫӗр Китайра Китай ҫарӗсем кӗтмен ҫӗртен контратакӑ туса йышшине Госань хулисем хушшинчи Шаньси провинцинчи Японии ҫасӗсене пӑрантӑрса пысӑк трофейӗсене, ҫав шутран пӗр броневик ҫавӑрса илнӗ. Вӑйлӑ ҫапӑҫусем октябӗрӗн 13-мӗшӗнче Цинцун хулинчен ҫурҫӗреле пулнӑ.

Ҫурҫӗр Китайри тӗрлӗ районсенче ҫапӑҫакан Китай партизан чаҫӗсем кӗтмен ҫӗртен ҫӑвӑлла атакӑ туса Японии ҫарӗсене пысӑк чӑмах кӳреҫҫӗ.

(ТАСС).

ИСПАНИРИ ФРОНТСЕНЧЕ

Тӗп (Мадрири) фронтра октябӗрӗн 12-мӗшӗнче республика ҫарӗсем Мадридран кӑнтӑраларах—Харамӑ йӑхӑншӑн лапаменче тата Карабанчеле Усер (Мадридӑн хула тулашшӗнчи вырӑнсем) районӗнче йӑнӑсӑ атакӑсем туса иртернӗ. Фашиссем йӑвӑр сухатусем тунӑ. Республиканецсем тытӑкна нумай илнӗ.

Октябӗрӗн 11-мӗшӗнче кӑҫна тата октябӗрӗн 12 мӗшӗнче ҫӗрле фашиссем Мадрид ҫине бомбӑсем нумай пӑрахни. Куп пек чи хӑйӑрах бомбӑ пӑрахни вӑрҫӑ пуҫланнӑранпа та пулман. 500 сынна ытла вӗлӗрнӗ. Ҫӗршер сын амӑннӑ. Нумай ҫуртсене ҫӗмӗрнӗ.

Хӗвелтухӑҫри (Арагонири) фронтра республикӑн ҫарӗсем октябӗрӗн 12—13-мӗшӗсенче сывлӑшра ҫапӑҫса пынӑ. 9 самолетне пӗрсе ӳкернӗ.

(ТАСС).

Францири Коммуниссен Партин Тӗп Комитетне

Пӗтӗм Сойузри Коммуниссен (болшевиксен) Партин Тӗп Комитечӗ Францири коммуниспа йӳхӑмӑн паллӑ дейатӗлӗсенчен пӗри, Францири халӑх фрончӗн ӗҫӗшӗн, коммунисӑм ӗҫӗшӗн активлӑ кӗрешнӗ борец Поль Вайан Кутюрйе вӑхӑтсӑр вилнишӗн пысӑккӑн куҫанни ҫинчен пӗлтерет.

Пӗтӗм Сойузри Коммуниссен (болшевиксен) Партин Тӗп Комитечӗ.

ССР Сойузӗн Аслӑ Советне суйлас тӗлӗшпе ӗҫлекен Тӗп Суйлав Комиссинче

Ҫак ҫулхи октябӗрӗн 14 мӗшӗнче ССР Сойузӗн Аслӑ Советне суйлас тӗлӗшпе ӗҫлекен Тӗп Суйлав Комиссин ларӑвӗ пулнӑ.

Комиссси суйлав документчӗсене пӑхса тухса, вӗсен формисене йышӑннӑ: Сойуз Советне суйламали суйлав бӳллетенӗ шурӑ тӗслӗ; сойузӑл республикӑран Национальнӑҫсен Советне суйламали суйлав бӳллетенӗ кӑвак тӗслӗ; Автономлӑ Республикӑран, Автономлӑ Облӑҫран ӗе Нацилӗ Округран Национальнӑҫсен Советне суйламали суйлав бӳллетенӗ ҫутӑ-симӗс тӗслӗ; суйлавҫӑ урӑх вырӑна кӳҫса кайсан „ССР Сойузӗн Аслӑ Советне суйламали Положенин“ 15-мӗш статйи тӑрӑх памали „сасӑлама права паракан удостоверени“; бӳллетенсене валӑйи конверт (шурӑ тӗслӗ); суйлавҫисен списокисӗн формисем; ССР Сойузӗн Аслӑ Советне суйланӑ чухне сасӑлани ҫинчен участкӑри тата округри суйлав комиссийӗсем сыракан протоколсен формисем; участкӑри тата округри суйлав комиссийӗсем сасӑлани ҫинчен ҫырнӑ протоколсем ҫумне хуракан-шутлав листисен формисем; депутатсене Сойуз Советне тата Национальнӑҫсен Советне суйлании ҫинчен памали удостоверенисен формисем.

ССР Сойузӗн Аслӑ Советне суйлас тӗлӗшпе ӗҫлекен Тӗп Суйлав Комиссийӗ пур участкисенчи комиссиссем валӑйи те суйлав йешчӗкӗсен пӗр пек образецне йышӑннӑ—йӑвӑрӑн тунӑ 85 сантиметр ҫӳлӗш, 50 х 40 сантиметр сарлакӗш йешчӗк, унӑн крышки ҫӗкленсе уҫӑлмала, конвертсене ӑмали шӑтӑкӗл, йешчӗксен тата крышкисен пичетлесе лартма металлран тунӑ петлеесен пур. Комиссси йышӑннӑ тӑрӑх ҫакӑн пек образецлӑ йешчӗксене выраннсене тӑваҫҫӗ.

Правительствӑ суйлав кампанийӗ валӑйи 2.051 тоннӑ хут панӑ, Комиссси ҫак хута валеҫесси тата выраннсене йӑрасси ҫинчен пӑхса тухнӑ.

(ТАСС).

Аслӑ Совета тӑван ҫӗршывӑн шанчӑклӑ ывӑлӗсене суйлатпӑр

Совет ҫӗршывӗнчи мӗлйунашар ӗҫҫыннисем ССР Сойузӗн Аслӑ Советне суйлама хатӗрленеҫҫӗ

— Ҫак кунсем пирӗншӗн уйӑрмах саламлатпӑр. Декабрӗн 12-мӗшӗ пирӗн социализӑмла Тӑван Ҫӗршывӑн ӗҫҫыннисен ӳм асӑлӑ ӳнӗ пулать. Епӗр Аслӑ Совета ун лайӑх сынсене, Ленин—Сталин аслӑ партийӗнчен пӗтӗм чӗререн тӑракансене суйлатпӑр. Пирӗн телейлӗ халӑхӑн чи усал тӑшманӗсем—троцкиста-зиновьевла-бухаринла бандитсем, Японии-Германи фашисчӑмӗн агӗнчӗсем, пире каллех капиталисмӑн ылханлӑ йӗркине кӳртсе ӳкермо; пирӗн Тӑван Ҫӗршыва фашиссене сутма хӑтланӑ. Вӗсен ҫӗр тухмарӗ. Пролетарь диктатури никам ҫӗмӗрӗйми ҫирӗп те хӑватлӑ, Ленин—Сталин аслӑ партийӗ социализӑм строительствинче ӗҫлекен мӗлйунашар йышлӑ ҫарӗпе тачӑ сыхӑнса тӑни ҫирӗп, те никам пӗсаймӑ: Тӑпмансене нимӗн хӑварпиччех тӗк тӑватпӑр“.

Паша Ангелинӑн (Донецк облӑҫӗ) чаплӑ тухӑ бригадӑ октябӗрӗн 12-мӗшне—суйлав кампанин пирвайӑн куно—ҫӳлӗ ӗҫтухӑҫлӑхпе палла тунӑ. Бригадӑ виҫӗ трактӑрпа, дормӑ 9,9 гектар пуҫсан, 15 гектар ытла кӗрӗҫтӳми тунӑ.

Инҫет-Хӗвелтухӑҫри Хӗрлӗ Йалавӑ Уйӑрӑм Ҫӑрӑп пур чаҫсенче те суйлав кампанийӗ пуҫланнӑ йӑтпа пулӑкан митингсем пысӑк хавалӑхпа иртеҫҫӗ. Амур пывӗх ҫинчи, Хӗрлӗ йалавӑ флотилири пумай краснофлотҫӑсем митингсенче сверхсрочнӑй службӑна хӑварма шутлӑ заявленни пана.

(ТАСС).

ССР Сойузӗн Аслӑ Советне суйламали кун ҫинчен пӗлтерни пирки Англири пичет мӗн ҫырать

ЛОНДОН, 14/X (ТАСС). „Ньюс Кроникл“ хаҫат хӑйӗн Москвари корреспонденчӗ ССР Сойузӗн Аслӑ Советне суйламали кун ҫинчен пӗлтерни пирки ҫырнине пичетлесе кӑларнӑ. Корреспондент—Совет Сойузӗнчи ҫӗр мӗлйун ҫынна йӑхӑн халӑх „пӗтӗм халӑх суйлакан парламент“ ҫырать.

Альмерири митинг

ВАЛЕНСИ, октябӗрӗн 14-мӗш (ТАСС). Альмерире (Испани Кӑнтӑр-хӗвелтухӑҫ хӗрринчи хула) Астурири весстани пулни ҫулталӑк тулнӑ та тата Аслӑ социализӑмла Октябӗр революцийӗ 20 ҫул тултарнӑ йӑтпа митинг пулса иртнӗ. Митинг патне хисепи коммуниспа партин тата анархисла синдикализмла ӗҫӗн нацилӗ конфедерацийӗн (анархисла профсойузӗн пӗрлешӗвӗ) оратӑрсем халӑх умӗнче пӗр-пӗринпе маталашнӑ.

Митинга халӑх нумай пынӑ, вӑл пысӑк ӗҫкленӳпе пулса иртнӗ.

Аслă Совета суйлас умĕн

Активлăн хутшăнса ĕçлеме пулатпăр

Шупашкарти С. П. Петров ячĕпе тăракан йăлхуçалăх институтĕнче, октябрĕпе 13-мĕш кунĕнче, ССР Сойузĕн Аслă Советне суйламали кун çинчен кăларнă постановлени ырласа митинг тăкăнчĕ.

Митинг çакăн пек резолюци йышăнса хăнарчĕ:

— ССРСойузĕн Аслă Советне суйламали кун çинчен тата ССР Сойузĕн Аслă Советне суйлăс тĕлĕнче ĕçлекен Тĕп Суйлăв Комиссин составне çирĕплетесси çинчен кăларнă постановлението ырлатпăр.

Çак постановлението кăларнă май, хамăр çине çакăн пек обязательствăсем илетпĕр: вĕрĕнĕ пахалăхне хăпартмаса, суйлав вăхăтĕнче политикă йĕнчен сивĕнĕ пулмала, Аслă Совета халăх тăшманĕсене кĕрсе кайма ирĕк памала мăр, пур студентăн та суйлав кампанинче активлăн хутшăнса ĕçлемелĕ.

Й. Йевграфов.

Йала докладсемпе кайаççĕ

Йăстун халăх комиссарĕ сумĕнчи пĕр çул вĕренмели правашкулĕ Шупашкар районĕнчи Чăмкасси йалĕнчи „Туçи" колхозна çирĕп сыхăну тытса тăрать. Студентсем тăрăшшине „Туçи" колхозĕ валăри колхоз библиотекин туйанса пачĕç.

Студентсем кашни канмали кунсенче докладсемпе кайаççĕ. Пĕр хутчен кайса спектакль лартрĕç. Халăхи вăхăтра шкулти партипе комсомол комитечĕсем пулăшнипе унта икĕ кружок организацилеме. Вăл кружоксене коммунистсем пĕртсе пыраççĕ.

Пĕр кружокĕнче „ССР Сойузĕн Аслă Советне суйламали Положенине", тепĕр кружокĕнче Сталинла йалхуçалăх ертелĕн уставĕ çинчен вĕрентеççĕ.

Йăнбасс в.

Рабочисен хастарлăхĕ çĕкленет

ÇĔМĔРЛЕ (хамăр корр.). Совет правительстви, ССРС Аслă Советне суйлас куна палăртса кăларнă постановлението рабочисем тулли кăмăлпа кĕтес илчĕç. Комбинатри стоăарнăй цехра ĕçлекен çамрăк мастăр, комсомолец Григорий Васильев йăлтăн радио тăрăх ССРС Аслă Советне суйлассине декабрĕпе 12-мĕшĕнче иртермне йышăннине илтсен çапла каларĕ:

— Ку постановлени пире сталинла Конституцине тата суйлав сакăнсенне тĕплĕн, лайăхрах вĕренме хушать. Епĕр халĕ ку ĕçе анлăн сарса йăтăмăр. Суйлав Саккуне вĕрсенни Аслă Совета ăи йăрăхлă сынсене суйлама пулăшать. Епĕ сответа, партипе совет влаçĕшĕн пĕтĕм вăйне хурса ĕçлекен большевиксеммĕн саспа паратăп, терĕ.

Рабочисем суйлав куччен производствăра палăл çĕнтерӳсем тума обязательствăсем илеççĕ. Акă стоăарнăй цехра ĕçлекен Бахметиев йăлтăн кулленчи нормăна виçĕ сехет хушшинчех тултарса ĕçлеме пулать. Унăн çменăра 54 штук сĕтел ури савалмала, халĕ вăл 110 штук тăрăничен савалать. Николайев стоăар та нормăна 200 проц. кайа мар тултарса пыма пулать.

Хар. Лисин.

Студентсем пулăшаççĕ

СĔНТĔРВĂРРИ. Пĕччен Хырта пĕтĕмпе 394 суйлавçă шутланать. Суйлавçăсене Суйлав Положенийĕ çинчен йăнлантарса пама октябрĕпе 9-мĕшĕнче кăна тытăнчĕç. Йалта 13 крупок организацилерĕç.

Малтанхи заçатисене пĕтĕмпе те 108 суйлавçа анчах хутшăнчĕ. Весен активлăхне начар çĕкленĕ. Колхозниксене суйлав саккунĕ вĕрсенни Аслă Совета ăи йăрăхлă сынсене суйлама пулăшать. Епĕ сответа, партипе совет влаçĕшĕн пĕтĕм вăйне хурса ĕçлекен Бахметиев йăлтăн радио тăрăх ССРС Аслă Советне суйлассине декабрĕпе 12-мĕшĕнче иртермне йышăннине илтсен çапла каларĕ:

— Ку постановлени пире сталинла Конституцине тата суйлав сакăнсенне тĕплĕн, лайăхрах вĕренме хушать. Епĕр халĕ ку ĕçе анлăн сарса йăтăмăр. Суйлав Саккуне вĕрсенни Аслă Совета ăи йăрăхлă сынсене суйлама пулăшать. Епĕ сответа, партипе совет влаçĕшĕн пĕтĕм вăйне хурса ĕçлекен Бахметиев йăлтăн кулленчи нормăна виçĕ сехет хушшинчех тултарса ĕçлеме пулать. Унăн çменăра 54 штук сĕтел ури савалмала, халĕ вăл 110 штук тăрăничен савалать. Николайев стоăар та нормăна 200 проц. кайа мар тултарса пыма пулать.

Хар. Лисин.

Тутарла Кăнашра питех мар

ÇĔРПӲ. Тутарла Кăнаш йăлсоветĕнче „ССР Сойузĕн Аслă Советне суйламали Положенине" вĕренеçси калама çук начар пыл.

Йăлсоветне кĕрекен Ворошилов ячĕпе тăракан тата „Сталинци", „Хĕрлĕ флот", „Хĕрлĕ Октябрь", „КИМ" колхозенче пĕрлĕ те суйлав Положенине вĕренме тытăнман. Ворошилов ячĕпе тăракан колхозра суйлав саккуне вĕренесси мĕнле пынине никам та пĕлмест. 2 бригадинче те пĕр кружок çук. Положенине вĕрентес ĕçе йăлти пуçламăш шкулти учительсене С. Мефодиева, Г. Васильева хушнă, анчах вĕсем пĕр заçата те иртермен, колхозсене те пырса курман.

„Хĕрлĕ флот" колхозра 2 бригадă. I-мĕш бригадăра кружок руководительне Г. Антонов йăлтăна уйăрнă. Г. Антонов агитатăр тивĕçлине ĕçлесе пырат. Хазăр 5 заçати иртрĕç. Çитес кунсенче мĕн вĕреннине шута илсе тухаççĕ. Кружокри 47 колхозник „ССР Сойузĕн Аслă Советне суйламали Положени" пысăк кăмăлпа вĕренеççĕ.

2-мĕш бригадăра ку ĕç тапранман та. 2-мĕш бригадăн кружок руководительне колхозра комсорга—Н. Григорьева уйăрнă. Григорьев урăх сĕре ĕçлеме тухса кайнă. Кун хыççăн унта Сталинăри тулламар вăтам шкулти учительсем А. Тимофейĕвна Никитин пыма пулнă. Вĕсем колхозниксем ĕçленĕ сĕре кайма ĕркеннĕ, çавăнпа кăçхине пуху тума хушнă. Ерçе иккăмăл колхозниксем 10 сыпăн ытла пухăнман. Вара Тимофейĕвна, Никитин ахальех тухса кайнă та колхоза урăх килсе тĕ курман. „Хĕрлĕ Октябрь", „КИМ"-ĕ колхозсенче, йăлсовет председательĕ М. Степанов калана тăрăх, суйлав сакунне вĕренеççĕ. Анчах миçе кружок организацилеменне, миçе заçати иртернине тата кружоксенчи агитатăрсенне никам та пĕлекен çук.

„Сталинци" колхозра 4 кружок. Ялта туллимар вăтам шкул пур. Апла пулин те кружоксенче агитатăр пулса ĕçлекен учительсем 2-шер заçати кăна иртерĕç.

Йăлсовет активĕ валăри организацинелĕ кружок та ĕçлемест. „Хĕрлĕ флот" колхоз председательĕ С. Спиридонов ку тарана çитсе те суйлав Положенине йăлтăн тухман. Йăлсовет председательĕ М. Степанов комсомолĕсе Сталинăна Конституци çинчен сахал чухлăт.

Н. Тимофейев.

Малта пыракансен опытне сармала

ÇĔМĔРЛЕ (хамăр корр.). Октябрĕн 9-мĕшĕнче „Большевик" заводри Воронцов коммунис йĕртсе пыракан сменă 9.168 тонна екстракт туса кăларса, пĕр кунхи плана 114,2 проц. тултарчĕ. Ку ĕнтĕ Воронцов йăлтăн сменин пĕрремĕш рекорчĕ пулса тăрат. Ситĕнӳ çаканпа пулăнă: рабочисем пурте простой тумасăр ĕçленĕ, кашнинех ĕç çинчĕ, диффузорсем те пурте ĕçленĕ. Уйрăмăнах сменăра кестнеровшинчă Земледанникова йăлтăн тăрăшса ĕçлени, екстракт йăуханă аппаратсене пĕр тăратмасăр ĕçлетни ситĕнӳ тума пулăшнă.

Анчах çакăн пек ырă опыта ытти бригадăсемпе сменăсенче сарса йăараски питех те начар пырăнăланса пырат. Пĕтĕм савăçĕпе илсен те ĕçе ырлама çук. Сават иртнĕ уйăхра плана 89 проц. çеç тултарни те, савăт çитĕнӳпе лăпланса ларнине пĕлтерет.

Октябрĕр уйăхенче пĕтĕм савăçĕпе 335 тонна екстракт туса кăлармала. План тăрăх кашни сменăн 8,040 тонна кулен кăларса пымала. Анчах хăшпĕр сменăсем 8 тонна та кăлараймаççĕ. Ерçе тĕрлĕрен кăлтăксем пулаççĕ. Ку кăлтăксем пĕтĕмпех производствă пуçлăхĕсенчен килеççĕ. Акă октябрĕн 10-мĕшĕнче Пархиренко йăлтăн бригади (I-мĕш сменăра ĕçлесе) пĕтĕмпе те 7,616 тонна çеç екстракт туса кăларна. Рубиçăнай отделени татех те начар ĕçленĕ, вăл 100 тонна вутă ваклас выраннине 64,5 тонна вакласа, плана 64,5 проц. çеç тултарна. Мĕншĕн тесен рубиçăнай отделенинче вутă турттарса кĕрекен шăлсем пĕр-пĕринчен уйăрăлса, тапăнса кайнă пулнă. Ака тата октябрĕн 9-мĕшĕнче Лепешкин бригадинче I-мĕш корпусри тăрпасем çĕмрĕк пирки темиçе сехет хушши ахаль тăнă. Çавăнпа та Лепешкин бригади пĕтĕмпе те 5,840 килограм çеç екстракт туса кăларнă.

Йăлашки уйăхсенче рубиçăшкисем начар ĕçлеме пуçланни те, вĕсенĕ кирлĕ таран услови туса паманинне пĕлтерет. Хĕллехи вăхăтра рубиçăшкисем 40—45 тонна вутă ваклана пулсан, халĕ 20—30 тоннăран ытла ваклаймаççĕ. Фролов, Железнов, Куçмин т. ыт. йăлташсем хăшпĕр кун нормăна та тултарайманнине.

Производствăна çĕнĕ сынсем, техникăна ала çавăрса илме елкĕреймен рабочисем ĕçлеме кĕреççĕ. Паллах, вĕсем вĕрентмесĕр лайăх ĕçлеме пултарайманнине.

Стена хасаçĕ производствăра уйăх ытла ĕнтĕ тухман. Кăтарту хăмисем çине вăхăтра çырса пымаççĕ.

Йăлашки почтăран

Шупашкар районĕн либераллă позицийĕ

Шупашкар районĕнчи „Колхозник çулĕ" хасат районти партпрганизацин ĕçĕсене „Парти Тĕпкомĕн февралти-мартри пленумĕн решенийĕсемпе Сталин йăлтăн кăтартса панисенчи тухса тăракан организацилĕ тата политикăлă выляйсене пĕтĕмĕшпех туса çитермен" тесе хак парат. Паллах ĕнтĕ, парторганизацине çапла хак пама хасатăн кирлĕ таран çăлтавсемпе фактсем пулнă.

Пĕрти Шупашкар районĕ халăх тăшманĕсене: троцкисла-бухарипла бандитсене буржуалă национализсене хирĕç тактăлăн кĕрешсе пыманни те факт пулса тăрат. Партипе халăхăн тăшманĕсене хирĕç кĕрешес вырăнне парти районĕ хăйĕн йăваш чунлăхне палăртат. Çакăн çинчен йăлашки вăхăтра „Колхозник çулĕ" хасат ыйтăва çивечĕн лартма тытăнчĕ. Пирĕн шутла хасат тĕрĕç тăват, парти районĕн йăнăшăсене критиклесе вĕсене пĕтерме пулăшат.

Шупашкар районĕн парткабинечĕ пуçлăхĕнче халăх тăшманĕ Владимиров партине хирĕçсе ĕç туса пынă. Çак тăшман "1905 çулхи революци чăвашсем хушшинче" йăтăдă витринă туса; унта контрреволюционерсен, есерсен: аăунов сен, николайевсен, игнатиевсен сăнĕсене çакса тултарнă. Çак тăшмансене мухтаса, пĕтĕм ĕçсăлăхне ирĕке кăларса телейлĕ те савăнăçлă пурнăç туса панă боăшевиксен парти çинчен елек сарнă. Контрреволюцилĕ буржуалă националисемсĕр истори пулмасăт теннĕ вăл парткабинета пынă çынсене.

Владимировăн контрреволюцилĕ киревсĕр ĕçĕсене кăтартакан фактсем татах та пур. Вăл пĕтĕм халăх шăтăнине перçе пăрахнă тăшмансен, бандитсен, шпиосен сăнĕсене йăлашки кунсемпе ученех парткабинетне тыта тăнă. Вăлах парти истоăи ĕçлеме пуçланă тĕле вĕренекен кружок членĕсене епĕр социализм тунă, халĕ класа тăшмансемпе кĕрешмели çук ĕнтĕ" тесе вĕрентнĕ.

Владимиров 1932 çулта Сталинградри Марксисăм-Ленинисăм институтĕнче вĕренĕ чухне, йытăçăшлă шпионĕпе сыхăну тытнă, ăна çакăншăн институтран кăларса çапнă. Анчах темĕнле улталăк майпа Шупашкара килсен, ăна буржуалă националис И. Кузнецов ĕçе вырнаçтарнă. Хасат çырнă тăрăх, Владимиров йăлашки вăхăтченех тăшмансемпе çыхăну тытнă.

Çаксене, тата ытти фактсене шута илсе, парткабинет сумĕнчи пуçламăш парторганизацин Владимирова парти ретĕнчен кăларса çапнă. Пуçламăш организацин тĕрĕç ĕç тунă. Анчах тĕрĕç тунă ĕçе парти райкомĕ хăй пăсна, Владимирова партирех хăварнала тунă.

Хасатра кăтартнă фактсене курса тăрсах Владимирова парти ретне хăварнала туни, Шупашкар райкомĕн политикăлă сыхлăхăсĕ сукки çинчен калат. Тăшман çине çапла йăваштунăлă пăхни парторганизацин боăшевикла сыхлăхне хăпартма мар, ăна мăкатма çеç пулăшат.

Йăлашкинчен „Колхозник çулĕ" хасат çинчен. Хасат çапла сырат: „Владимиров ĕçне парти райкомĕ питех çийелтен, либерăлла пăхрĕ. Владимиров пăшăрханнине кура, парти райкомĕн уйрăм членĕсем ăна хĕрхенсе хӳтлерĕç". Владимирова хĕрхенсе хӳтлекенсем камсем вĕсем? Хасатăн кунта тăшмана хӳтлекенсенĕн йăнăсене нимĕн имелле тăмасăр пĕтĕм парторганизацине пĕлтермелле пулнă. Анчах вăл çакна тумасть. Çапла вара хăй те йăваш чунлă, хăравăçне палăртат. Çака вăл боăшевикла пичете тивĕçле ĕç мар. Хасатăн вĕçне çитичченех боăшевикла принципла пулмала.

Халăх йурăсем

Аслă Сталина пахалаçа

1. Чĕнтĕрлĕ кĕпер Атăл çинче,
Унăн сăнĕ тăрă шыв çинче.
Аслă Сталин,
Аслă Сталин Мускав хулинче,
Унăн сăнĕ,
Унăн сăнĕ кашнин килĕнче..

2. Аслă улăх симĕс курăнат,
Йур кайса çĕн курăк шатăпран.
Сĕршыв пирĕн,
Сĕршыв пирĕн сат пек курăнат,
Сталин ăна,
Сталин ăна ăшшăн пăхнăран.

3. Кĕтĕмĕр йешĕл сат варрине
Улма-йăваç çеçке çурнă чух.
Тăвансемçе,
Тăвансемçе ӳстернĕ пире
Сталин савăк,
Сталин савăк пурнăç панă чух

4. Шурă акăш курас тен пулсан,
Сутă кӳлĕ хĕрне кайса кур.
Ырă пурнăç,
Ырă пурнăç курас тен пулсан,
Аслă Сталин,
Аслă Сталин чĕнĕ çулпа пыр.

5. Тавах ырă шăпчăк-кайăкне
Уçă сасăлă хитре йурăшĕн.
Сăпаçиба,
Сăпаçиба Аслă Сталинне
Савăк, тулăх,
Савăк, тулăх пурнăç панăшăн.

Н. Йанкас йусаса çырна.

Аттăр, йурлăр савăнса

Аттăр, йурлăр савăнса,
Йурлăр савăç йуррине,
Йуратса та мухтаса
Сталин çинчен хăвăнне.

* * *

Ленинпала Сталин пачĕç
Савăк пурнăç пире,
Пусмăр-асапран хăтарнăç,
Тав, Ленинпа Сталина.

* * *

Çак çĕр çинчи чĕрчуна
Пĕр хĕвел çеç ăшăтат.
Тулăх пурнăç паракан
Сталин йăлтăн çак хĕвел.

* * *

Çурхи йешĕл вăрманта
Шăпчăк сасси йăнăрат.
Сталин тунă Конституци
Чĕрене çăмăртарат.

* * *

Мăн улăхра симĕс утă
Улăхĕпех йешерет.
Савăк, тулăх çĕнĕ пурнăç
Сĕршывĕпех йешерет.

* * *

Шăпчăк кайăк йуррине
Кам итлемĕ вăрманта.
Тулăх пурнăç панăшăн
Кам йуратмĕ Сталина.

* * *

Сыр хĕрринчи сĕрсырли,
Пĕр çункамĕ—пĕр шывăç.
Сталин йăлтăн сăмахни,
Пĕр сăмахĕ—пин ыттăн.

* * *

Шурă çутăр йăрапи
Хаç тĕ арча тĕнчене.
Сталин йăлтăн сăмахăн
Емĕр чĕрен варринче.

* * *

Сăпаçиба Сталинне
Сĕршывăн лур халăха
Асапран хăтарăшăн,
Тулăх пурнăç панăшăн.

АННА МАЛЬШКИНА Çĕрпӳ районĕнчи колхозницăсен йурланă йурăсенчен илтсе сырса илнĕ.

Сталинла Конституци

Хĕрлĕ саттин саппунĕ
Нит килĕшет хĕрсене.
Конституци—сĕн саккун
Савăнтарат чĕрене.

* * *

Чечек сыххи илемлĕ
Тĕрлĕ тĕсли пулнăран.
Конституци пит паха
Пур ӳсĕме сыпăран.

* * *

Симĕс пурăн лентийĕ
Колхоз ялли çилхинче.
Сталин çырнă саккунĕ
Кашни сынăн аллинче.

* * *

Сĕмĕрт çурăлтĕ шап-шурă
Изем кӳрчĕ нахчана.
Çĕнĕ саккун пит ырă,
Емĕр тăрĕ йалкăнса.

* * *

Пирĕн пурнăç пит ырă
Сталин йĕртне пынăран.
Çĕнĕ йурă йурлатăр,
Мухтан, Аслă Сталина.

В. СЕРГЕЕВ Йăлей районĕнчи колхозниксем йурланă йурăсенчен илтсе сырса илнĕ.

Тырпулсене пуçтарса кĕртсе пĕтернĕ

Октябрĕпе 10-мĕшĕнче Сойузри совхозсемпе колхозсем уйăри тырпула выльăха пĕтернĕ. Кăçал пĕтĕм 89 мелйăн та 816 пин гектар вырса пуçтарна.

Авăн çапасси йăлса пырат. Октябрĕпе 10 мĕшĕне авăн çапас плана 76 процент тултарнă.

(ТАСС).

Кĕр тырсисене акассине кĕрхи çĕртме сухалаçси

Октябрĕпе 10-мĕшне кĕр тырсисене Совет Сойузĕнче 33 мĕлйăн та 652 пин гектăр çине акса плана 91 процент тултарнă. Колхозсем плана 92 процент тултарнă. Иртнĕ çул çак вăхăтăх Совет Сойузĕнче плана 93 процент тултарнă.

Кĕрхи çĕртмене сухалаçси малтанхи пекех çителĕкĕсĕр пырат. Октябрĕпе 10-мĕшне Совет Сойузĕне çула 24 мĕлйăн та 363 гектар сухалаçа плана 35 процент тултарнă. Колхозсем плана 36 процент тултарнă.

(ТАСС).

Йăлашки почтăран

Шупашкар районĕнчи либераллă позицийĕ

Шупашкар районĕнчи „Колхозник çулĕ" хасат районти партпрганизацин ĕçĕсене „Парти Тĕпкомĕн февралти-мартри пленумĕн решенийĕсемпе Сталин йăлтăн кăтартса панисенчи тухса тăракан организацилĕ тата политикăлă выляйсене пĕтĕмĕшпех туса çитермен" тесе хак парат. Паллах ĕнтĕ, парторганизацине çапла хак пама хасатăн кирлĕ таран çăлтавсемпе фактсем пулнă.

Пĕрти Шупашкар районĕ халăх тăшманĕсене: троцкисла-бухарипла бандитсене буржуалă национализсене хирĕç тактăлăн кĕрешсе пыманни те факт пулса тăрат. Партипе халăхăн тăшманĕсене хирĕç кĕрешес вырăнне парти районĕ хăйĕн йăваш чунлăхне палăртат. Çакăн çинчен йăлашки вăхăтра „Колхозник çулĕ" хасат ыйтăва çивечĕн лартма тытăнчĕ. Пирĕн шутла хасат тĕрĕç тăват, парти районĕн йăнăшăсене критиклесе вĕсене пĕтерме пулăшат.

Шупашкар районĕн парткабинечĕ пуçлăхĕнче халăх тăшманĕ Владимиров партине хирĕçсе ĕç туса пынă. Çак тăшман "1905 çулхи революци чăвашсем хушшинче" йăтăдă витринă туса; унта контрреволюционерсен, есерсен: аăунов сен, николайевсен, игнатиевсен сăнĕсене çакса тултарнă. Çак тăшмансене мухтаса, пĕтĕм ĕçсăлăхне ирĕке кăларса телейлĕ те савăнăçлă пурнăç туса панă боăшевиксен парти çинчен елек сарнă. Контрреволюцилĕ буржуалă националисемсĕр истори пулмасăт теннĕ вăл парткабинета пынă çынсене.

Владимировăн контрреволюцилĕ киревсĕр ĕçĕсене кăтартакан фактсем татах та пур. Вăл пĕтĕм халăх шăтăнине перçе пăрахнă тăшмансен, бандитсен, шпиосен сăнĕсене йăлашки кунсемпе ученех парткабинетне тыта тăнă. Вăлах парти истоăи ĕçлеме пуçланă тĕле вĕренекен кружок членĕсене епĕр социализм тунă, халĕ класа тăшмансемпе кĕрешмели çук ĕнтĕ" тесе вĕрентнĕ.

Владимиров 1932 çулта Сталинградри Марксисăм-Ленинисăм институтĕнче вĕренĕ чухне, йытăçăшлă шпионĕпе сыхăну тытнă, ăна çакăншăн институтран кăларса çапнă. Анчах темĕнле улталăк майпа Шупашкара килсен, ăна буржуалă националис И. Кузнецов ĕçе вырнаçтарнă. Хасат çырнă тăрăх, Владимиров йăлашки вăхăтченех тăшмансемпе çыхăну тытнă.

Çаксене, тата ытти фактсене шута илсе, парткабинет сумĕнчи пуçламăш парторганизацин Владимирова парти ретĕнчен кăларса çапнă. Пуçламăш организацин тĕрĕç ĕç тунă. Анчах тĕрĕç тунă ĕçе парти райкомĕ хăй пăсна, Владимирова партирех хăварнала тунă.

Хасатра кăтартнă фактсене курса тăрсах Владимирова парти ретне хăварнала туни, Шупашкар райкомĕн политикăлă сыхлăхăсĕ сукки çинчен калат. Тăшман çине çапла йăваштунăлă пăхни парторганизацин боăшевикла сыхлăхне хăпартма мар, ăна мăкатма çеç пулăшат.

Йăлашкинчен „Колхозник çулĕ" хасат çинчен. Хасат çапла сырат: „Владимиров ĕçне парти райкомĕ питех çийелтен, либерăлла пăхрĕ. Владимиров пăшăрханнине кура, парти райкомĕн уйрăм членĕсем ăна хĕрхенсе хӳтлерĕç". Владимирова хĕрхенсе хӳтлекенсем камсем вĕсем? Хасатăн кунта тăшмана хӳтлекенсенĕн йăнăсене нимĕн имелле тăмасăр пĕтĕм парторганизацине пĕлтермелле пулнă. Анчах вăл çакна тумасть. Çапла вара хăй те йăваш чунлă, хăравăçне палăртат. Çака вăл боăшевикла пичете тивĕçле ĕç мар. Хасатăн вĕçне çитичченех боăшевикла принципла пулмала.

Халăх йурăсем

Аслă Сталина пахалаçа

1. Чĕнтĕрлĕ кĕпер Атăл çинче,
Унăн сăнĕ тăрă шыв çинче.
Аслă Сталин,
Аслă Сталин Мускав хулинче,
Унăн сăнĕ,
Унăн сăнĕ кашнин килĕнче..

2. Аслă улăх симĕс курăнат,
Йур кайса çĕн курăк шатăпран.
Сĕршыв пирĕн,
Сĕршыв пирĕн сат пек курăнат,
Сталин ăна,
Сталин ăна ăшшăн пăхнăран.

3. Кĕтĕмĕр йешĕл сат варрине
Улма-йăваç çеçке çурнă чух.
Тăвансемçе,
Тăвансемçе ӳстернĕ пире
Сталин савăк,
Сталин савăк пурнăç панă чух

4. Шурă акăш курас тен пулсан,
Сутă кӳлĕ хĕрне кайса кур.
Ырă пурнăç,
Ырă пурнăç курас тен пулсан,
Аслă Сталин,
Аслă Сталин чĕнĕ çулпа пыр.

5. Тавах ырă шăпчăк-кайăкне
Уçă сасăлă хитре йурăшĕн.
Сăпаçиба,
Сăпаçиба Аслă Сталинне
Савăк, тулăх,
Савăк, тулăх пурнăç панăшăн.

Н. Йанкас йусаса çырна.

Аттăр, йурлăр савăнса

Аттăр, йурлăр савăнса,
Йурлăр савăç йуррине,
Йуратса та мухтаса
Сталин çинчен хăвăнне.

* * *

Ленинпала Сталин пачĕç
Савăк пурнăç пире,
Пусмăр-асапран хăтарнăç,
Тав, Ленинпа Сталина.

* * *

Çак çĕр çинчи чĕрчуна
Пĕр хĕвел çеç ăшăтат.
Тулăх пурнăç паракан
Сталин йăлтăн çак хĕвел.

* * *

Çурхи йешĕл вăрманта
Шăпчăк сасси йăнăрат.
Сталин тунă Конституци
Чĕрене çăмăртарат.

* * *

Мăн улăхра симĕс утă
Улăхĕпех йешерет.
Савăк, тулăх çĕнĕ пурнăç
Сĕршывĕпех йешерет.

* * *

Шăпчăк кайăк йуррине
Кам итлемĕ вăрманта.
Тулăх пурнăç панăшăн
Кам йуратмĕ Сталина.

* * *

Сыр хĕрринчи сĕрсырли,
Пĕр çункамĕ—пĕр шывăç.
Сталин йăлтăн сăмахни,
Пĕр сăмахĕ—пин ыттăн.

* * *

Шурă çутăр йăрапи
Хаç тĕ арча тĕнчене.
Сталин йăлтăн сăмахăн
Емĕр чĕрен варринче.

* * *

Сăпаçиба Сталинне
Сĕршывăн лур халăха
Асапран хăтарăшăн,
Тулăх пурнăç панăшăн.

АННА МАЛЬШКИНА Çĕрпӳ районĕнчи колхозницăсен йурланă йурăсенчен илтсе сырса илнĕ.

Сталинла Конституци

Хĕрлĕ саттин саппунĕ
Нит килĕшет хĕрсене.
Конституци—сĕн саккун
Савăнтарат чĕрене.

* * *

Чечек сыххи илемлĕ
Тĕрлĕ тĕсли пулнăран.
Конституци пит паха
Пур ӳсĕме сыпăран.

* * *

Симĕс пурăн лентийĕ
Колхоз ялли çилхинче.
Сталин çырнă саккунĕ
Кашни сынăн аллинче.

* * *

Сĕмĕрт çурăлтĕ шап-шурă
Изем кӳрчĕ нахчана.
Çĕнĕ саккун пит ырă,
Емĕр тăрĕ йалкăнса.

* * *

Пирĕн пурнăç пит ырă
Сталин йĕртне пынăран.
Çĕнĕ йурă йурлатăр,
Мухтан, Аслă Сталина.

В. СЕРГЕЕВ Йăлей районĕнчи колхозниксем йурланă йурăсенчен илтсе сырса илнĕ.

Тырпулсене пуçтарса кĕртсе пĕтернĕ

Октябрĕпе 10-мĕшĕнче Сойузри совхозсемпе колхозсем уйăри тырпула выльăха пĕтернĕ. Кăçал пĕтĕм 89 мелйăн та 816 пин гектар вырса пуçтарна.

Авăн çапасси йăлса пырат. Октябрĕпе 10 мĕшĕне авăн çапас плана 76 процент тултарнă.

(ТАСС).

Кĕр тырсисене акассине кĕрхи çĕртме сухалаçси

Октябрĕпе 10-мĕшне кĕр тырсисене Совет Сойузĕнче 33 мĕлйăн та 652 пин гектăр çине акса плана 91 процент тултарнă. Колхозсем плана 92 процент тултарнă. Иртнĕ çул çак вăхăтăх Совет Сойузĕнче плана 93 процент тултарнă.

Кĕрхи çĕртмене сухалаçси малтанхи пекех çителĕкĕсĕр пырат. Октябрĕпе 10-мĕшне Совет Сойузĕне çула 24 мĕлйăн та 363 гектар сухалаçа плана 35 процент тултарнă. Колхозсем плана 36 процент тултарнă.

(ТАСС).

Социалисăм çĕршывĕнче— пĕтĕм тĕнчери чи кĕске ĕçкунĕ

Вунă çул каялла—1927 çулхи октябрĕрен 15 мĕшĕнче—Аслă Пролетарилĕ революцин вунă çул тултарас умĕн, пирĕн промышленнăç рабочисем вăлăн 7 сехетлĕ ĕçкуне тăвасси çинчен ССР Сойузĕн Ĕçтăвакан Тĕп Комитет манифесне кăларнă. 7 сехетлĕ ĕçкунĕ, манифесе тăрăх, пĕрремĕн пăтатилеткăн вĕçĕ тĕлне пĕтĕмпе пурнăçа кĕрсе çитнĕ. Çĕнтерӳлĕ социализм çĕршывĕ пĕтĕм тĕнчери чи кĕске ĕçкунĕ çинчен пăтăна рассăнĕнчинчен тăвăтă-пилĕк сехет кĕскеçе.

Ĕçкунне кĕскетесси пирĕн Аслă Октябрĕр революцийĕнчĕ хыççăнах пурнăçа кĕме пуçларĕ. 1917 çулхи октябрĕпен 11-мĕшенче пролетари диктатури правительстви сакăр сехетлĕ ĕçкунĕ çинчен декрет кăларчĕ

Кĕске ĕçкунĕпе рабочи класс ĕç тухăçне хăвăрттăн ӳстерме пултарчĕ. Перремĕш пăтатилеткăра ĕç тухăçлăхĕ 41 процент, иккĕмĕш пăтатилеткăн тăватă çулĕ хушшинче 70 процент ӳсрĕ. Совет влаçĕ пулăпаннă иртнĕ 19 çул хушшинче пирĕн ĕç тухăçлăхĕ, 1913 çулхипе танлаштарсан, 3 хут ытла ӳсрĕ.

Ĕçкунĕ кĕске пулнипе, пирĕн çĕршывра рабочи класс хăйĕн пурнăçне тытăнсиппесĕр, лайăхлатса пырат. ССР Сойузĕн Ĕçтăвакан Тĕп Комитет манифесне кăларнă вăхăтранпа иртнĕ вунă çул хушшинче вăтам çĕкле 4,2 хут ытларах, ĕççăки фончĕсем 1928 çулхи 8,2 мĕлйăрд тенкĕрен 1937 çулта 78,3 мĕлйăрд тенке çитнĕ. Совет Сойузĕнче 1930 çултах ĕçсĕрлĕхе пĕтĕмпех пĕтернĕ.

Социалисăм çĕршывĕнчи рабочи класс ӳссе пысăк вăй пулса тăчĕ. Рабочисемпе служăщăшисен хисепне 26,3 мĕлйун çына çитрĕ.

Капиталисăмла çĕршывсенчи рабочи класс чуралăçра, çук пурнăçра выçăлă-туталă кăна пурăнат. Ăна ĕççĕрлĕх хăратса тăрат. Йăпонире 1937 çулăн йăнăварте ĕçкунĕн вăтам вăхăвĕ 9,78 сехет пулнă. Фашисла Германире ĕççĕр йулнисен шучĕ халĕ 2,5 мĕлйун çынран кайа мар шутламаç. Германире влаçа фашисăм ларнă вăхăтранпа (1933 çул) рабочисен ĕçкуçи питех те чакрĕ.

Пирĕн çĕршывра çичĕ сехетлĕ ĕçкунне -рабочи класăн хăйăр тăшманĕсене хирĕç кĕрешнине пурнăçа кĕртнĕ. Меншевиксем, троцкисем тата сылтăм ӳтăнчăкçĕсем ССР Сойузĕн Ĕçтăвакан Тĕп Комитечĕ çичĕ сехетлĕ ĕçкуне çинчен кăларнă историлĕ мăнфеса хăйăр çиллевне кĕтсе илнĕ. Ирсĕр халăх тăшманĕсем çав историлĕ декрета пурнăçа кĕртеесенне чăрмантарма тăрăшнă. Анчах партипе рабочи класа вăл сăтăрçĕсене тата диверсантсене уçса тупса тĕпĕпех çапса салатрĕç. Большевиксен парти йĕртсе пынипе, халăхăсен аслă çулпуçĕ Сталин йулташ йĕртсе пынипе пирĕн çĕршывра çичĕ сехетлĕ ĕçкунне пурнăçа кĕртсе çитернĕ тата аслă Сталинла Конституцине çирĕплетнĕ.

Çĕр çийĕ улшăнни

ЫЙТУ. Мĕншĕн тĕлĕ-тĕлĕне çĕрте чулла вырăнсем пур?

Колă Клементиев, йĕлчĕк р. „Осоавиахим" колхоз.

ОТВЕТ. Çĕрĕн температури малтан темиçе пин градус пулнă. Ун чухне çĕрĕн çийĕ пĕрĕ пулнă, мĕншĕн тесен вĕри пирки пиммле йăнала тата хытă пулма пуçтарайман. Анчах çĕр пĕрмайăх тĕнче уçăлăхне ăнă салатса тăнă, çавăнпа вăл вăхăт иртнĕ семен сивĕнсе пына. Чи малтан, çĕр шарĕн çийĕнче пиннер градус ăнă чухне те хытма пултарайман йăналасем хытнă. Çак хытнă йăналасем шĕвĕ, вĕри йăлаласем çинче инсе çĕренĕ. Темиçе мĕлйун çул иртсен пĕтĕм çĕр çийĕне хытă йăналасем хуплаç, çак вара çĕр шарĕн чи малтанхи хупăнă пулнă. Çĕрĕн вирăйăн хупăнă пĕтĕмех чулран пулнă. Çĕр сивĕнсе пынă пирки пиммле хуллен пĕчĕкленсе пынă, вăл пĕрĕнçĕ. Çакăн пирки çĕрĕн хытă хупăнă çăвăр вырăнта çурăлнă, шĕвĕк йăналасем çине ĕçкĕ, хăш çĕрте шĕвĕ, вĕри йăналасем хытă йăлаллăн çине пулнă, сивĕнсе пынă çĕрте çăнчĕ пĕр-тумлам шыв та пулман, ун чухне шыв пулакан элементсем водородпа кислород сывлăпăра, атмосферăра пулнă. Çĕр хупни вĕри пулнă чухне çĕр çинче пĕр-тумлам шыв та пулман, ун чухне шыв пулакан элементсем водородпа кислород сывлăпăра, атмосферăра пулнă. Çĕр хупни те, çĕр таврари атмосферăра та сивĕнсе çитсен тин кислородпа водород химилĕ пĕрлешсе шыв пăсĕ пулнă. Малтанхи вăхăтра шыв пăсĕ атмосферăн ун çăлти сийĕсенче анчах тумлам пулса айăлала ӳкнĕ, çак тумлам çĕре çитичченех каялех пăс пулса çулеле хăпарса пынă. Çĕр хупни çетелĕкĕ сивĕнсен тин шыв тумламĕсем çĕре перĕнекен пулнă. Çакăнтан пуласа çĕрĕн чулăл хупни хăвăрт улшăнма пуçлат.

"Сывлăш ăшă чухне унта тĕрлĕ

Ёмётленнё ёмёт ситрё

Кăçал Трак районёнчи сёнёрен организацилене призыв пунктёнче 19/5—16-мёш сулсенче суралнă самăркăсен черетлё призывё пулса иртрё. Призыва килекен самăркăсем пуртe социалисăмла тăван сёршыва стемлёхшён правасёрлăх илсе килекен фашисченчен сыхлама кайма хатёрленe келаса пăрахçç.

Акă Уйăас Йунтапăрăн „Сёнё пурнăç" колхозăн Сентимиров Борис призыва кёрес умён мён калать:

— Епё аттерен пёчикёлех аннене тăлăха тăрса йулнă. Пёчикренех вуша пурнăçна ўснё. Аннерен йалти куштансем сахал мар кулнă. Йалта колхоз организацилесенех колхоза кёрсе пётём чёререн парăнса ёçлесе пытăм. Колхозри йёркеçёлёксемпе, сăтăрçёсемпе пётём вăя хурса кёрешрём. Йунтапăлăх шпионёсем пирён чечекле социалисăмлă сёршыв ине таканнине илтесенех, чунăм тарăхатчё. Хăçан Хёрлё çара кайма вăхăт ситё-ши, теттём. Акă пайанхи кун, епё Совет Сойузён чи телейлёх мăнлё пулса тăтăм. Манăн анне 58 çула ситнё пулсан та Хёрлё çара илме ыйтаçăп. Йурăхлă пулсан Инçетри Хёвелтухăçёнчи граница пăрăр. Епё унта йунтапăлăх шпионёссеме вирлё кёрешмё сăмах паратăп, тет.

Чăнахах та Бориса амăшё нушă пурнăçра пăхса ўстерёç. Вăл хăйён йуратнă ывăлне Совет Сойузне йурăхлă сын тăвассишён тăрăшнă. Пайанхи кун ёмётленнё ёмёт куç умнех килсе тухрё. Борис призыва кёме йурăхлă сын пулнă. Анчах унăн амăшё ватă майёне, „сана ăготă парапăр, ватă аьăна пăхас пулать", тесё пёлтерçё Бориса призыва кёрсен.

Борис çакна илтсен вăрăмăн сывласа илчё те: епё Хёрлё çара кайнăшăн анне çав тери савăнать. Вăл колхозра пурăнма пултарать. Епё кăçал ёçлесе илни те аннене виçё çул симе çитет. Кунсăр пуçне колхоз та пулăшма пултарать. Маларах

Кайăк-кĕшĕк ĕрчетес ĕçе вăйлатмала

Йĕнчĕк районĕнчи „Канаш" колхозри хур фермин (фермă пуçлăхĕ Йăковлев Йуатан) тунăшĕсем сулăран сулăс ӳссе пыраççĕ. 1935 султа фермăран 6500 тенкĕ, 1936 султа—7200 тенкĕ тупăш илнĕ. Кăçал фермăра мĕн цурĕ 553 пуç хур чĕпĕн кăларăл, вĕсенчен 550 пуç ӳстерçе сиктĕрнĕ. Шăхасан районĕнчи Ворошилов ячĕпе тăрăхăн колхозăн, чăх-чĕн фермине, ĕçе тĕрĕс йĕркелесе пынине, йулашки виçĕ сул хушшинче тупăшсене ӳстерех пыраççĕ. Кашни чăхăран султалăк хушшинче вăтамран 67,3—81,5 çăмарта илнĕ. Кăçал тухнă чăх-чĕпсенчен çĕнтăберĕн 1-мĕшĕне 92 процента йăхăн пăхса ӳстерĕ.

Çак тĕслĕхсем пирĕн республикăра чăх-чĕн тата хур-кăвакал ĕрчетесе вĕсевлен пысăк усă курма май пуррине кăтартаççĕ. Анчах ку тарана сити килти кайăк-кĕшĕке ĕрчетес ĕç чăтма çук кайа йулса пырат. Чăх-чĕн ĕрчетес ĕç-кайа йулса пыни колхозниксем хăйсен хуçалăхсенче чăх, хур тата ытти кайăксене сахал усранинчен тата колхозсенчи фермăсенче чăх-чĕн шучĕ сахалланăн ӳсиничен пулмалă килет. 1936 сулăн йăнварĕн, пĕрремĕшенчен пуçласа 1937 сулхи йăнварĕн пĕрремĕшне ситтичен чăх-чĕн шучĕ 4092 пуç йăхăн чăкăна. Чăх-чĕн шучĕ чакни вăл инкубатăрăн станцăсенче тата фермăсенче ĕçлекенсем хăйсен ĕçĕсем тăрăпе пăхниччен çеç килмĕ пултарнă. Ăратăлмултăра чăхсене кĕркунне сителлĕ суйласа хăвармасăр плансене чакарса ĕçĕн ӳсемлĕхне чарса пыни. Трак районĕнчи Унăк Çум ялĕнчи колхозăн чăх-чĕн ферминче иртнĕ кĕркунне ватă чăхсемпе 30 процента йăхăн ватан суйласа хăварнă. Кĕтӳре ватан нумай хăварни апата сайă йăнине чăхсен продуктивлăхне нылăх чакарнă. Станханăлта норма тăрăх кашни чăхран сунталăк хушшинче вăтамран 250 çăмарта намеле пулнă пулсан, 36 çăмарта çеç илнĕ.

Районсенчи сĕрĕç пайĕсĕнче ку ĕçпе ĕçлекенсем ăратлă чăхсен çывăхĕнче çитĕнӳсем тăвасси тăрăшăмăн.

Ăнчах урса кайнă буржуаллă националисссем хăйсен сăтăрла ĕçĕсене тума пăрахмаççĕ. Вĕсем—хватерсенĕ йăпăхтарса йăма тăрăшаççĕ. Хăшĕпĕрисем хватер кӳçи тӳлемесĕр тăраççĕ. А. И. Иванов буржуалла националис арăмĕ кооператив йăвăçисене сăтăрлама тытăннă. Вăл йӳрийех кооперативăн пахчинчи паха йăвăçисене хăйĕн качакисене кăшлаттарать.

Кооператива тăшмансенчен тасатас тĕлĕшпе правлени пĕр утăм турĕ. Анчах „епĕр кооператива тăшмансенчен тасатăпăр", теме интерехха. Кооперативра Н. П. Неверов, Ф. Т. Тимофейев халăх тăшманĕсем пурăнаççĕ. Ку тăшмансем çинче чарăнса тăмасан та йӳрĕ. Вĕсем тăшманла ĕçĕсем çинчен хăçатсенче çырса кăларнă. Ку тăшмансенчен кĕске вăхăтрах тасалмала.

Кооператив правленийĕ умĕнче тăракан задачă, вăл—кооператива тăшмансенчен тасатса, çĕнĕ суйлав тĕлĕпе хăйĕн ĕçне урăхлатса çĕнетесси пулать.

П. Перлов.

Суртйĕр кооперативĕнчен халăх тăшманĕсене тасатмала

Сталинла Конституци кооперативлă организацине те ССР Çыхăвĕн Аслă Совечĕн çитес суйлавĕнче кандидатурăсем тăратма права панă. Кооперативсем-калама çук пысăк ĕçе хутшăнаççĕ.

Шупашкарти суртйĕр тăвакан кооперативра буржуалă-националиссем—халăх тăшманĕсем йăвă хывнă. Кунта А. И. Иванов, Н. К. Кириллов, Т. М. Матвейев, Берман, Ерле, Гальченко, Неверов, Ф. Т. Тимофейев тăшмансем чи лайăх хватерсенче 3-шер пӳлĕм йышшисене пурăнаççĕ. Берман тăшман кооператив правленийĕн кандидатне те кĕрсе вырнаçнă. Правлени председательĕ—пуп ывăлĕ Заполъски тăшмансене вăхăтра палăлъски ĕçĕнче хӳтĕленĕ. Берман тăлтăмана хăй патне ĕçе илнĕ. Ку та сахал. Заполъски правлени председательĕ пулса ĕçлене вăхăтра пĕтĕм кооператив ĕçне йăпăхтара йăнă, кооператив членĕсен пухăвĕ хушшисене пурăнăмасăр тăнă.

Кооператива тăвакан 12 хватерлĕ сурта кăçал туса пĕтермелле пулнă. Вăл ку сурта тăвассишен тăрăшман. Заполъски ĕçлеме тытăннă тĕле сурта кулăпала пĕтерпĕ пулнă, халĕ те çавах. Заполъски ĕçе организациленĕ пиркийĕн çĕнĕ сурт тума пăнă виççемĕш кварталти лимита, 20 пин тенкĕ укçана, Мускава кайала йăмала туна. Çав вăхăтрах халĕ правлени сурта туса пĕтерме Мускавран 112 пин тенкĕ укçа илтăт.

Суртйĕр тăвакан кооперативра членра тăнан çынсем 50 çынна йăхăн пурăнаççĕ. Ку çынсене тахçанах кооператив хватерĕсенчен хăваласа кăларма пулнă. Заполъски вĕсене йӳрийех тытса тăнă. Ун шучĕпе, кооператив хватерĕсенче ташман пурăнсан та, айăкран пынă çынсем пурăнсан та çавах. Ăхăлтен мар вăл: „хватер манăн, епĕ хуçа, мĕн тăвас килет-çавна тăватăп" тесе шутлать. Вăл кооператив социалисăмла харпăрлăх пулса тăнă çинчен манса кайнă.

Кооперативра тĕрлĕ массăлă комиссисем (куçăткомисси, санитари комисси т. ыт.) тунă. Заполъски ку комиссисен ĕçĕсене йĕртсе пымаи.

Суртйĕр тăвакан кооператив правленийĕ ку йĕркесĕрлĕхсеме килĕшме пултарăмасăр. Правлени Иванова, Кириллова, Матвейева, Еллене, Бермана, Гальченкона—халăх тăшманĕсене кооператив членĕнчен те, хватерсенчен те кăларса йăма йышăнчĕ. Ку постановленине тăшмансене ӳстĕлесе тăнă, кооператив правлени ĕçне йăпăхтарса йăнă Заполъскине правлени председательĕнчен хăтарса, йăна правлени членĕнчен хăтарасăн çинчен кооператив членĕсен пухăвĕнче ыйту лартма йышăнăнă. Пĕтĕм кооператив членĕсем ку постановленине хапăлласа йышăнаççĕ.

Испани халăхĕн фашисăма хирĕçле кĕрешĕвĕ. КЕРЧĔК ÇИНЧЕ: Республикă утлă çарĕн отрячĕ хĕвелтухăç фронтĕнче.

(Сойузфото).

Манчжурире Йапони захватчикĕсене хирĕç кĕрешни

ЛОНДОН. 13/X (ТАСС). Англири Рейтер телеграф агенстви Бейпири корреспонденчĕ, тĕрĕс пĕлетĕн тесе, çирĕплетсех Манчжурире лару-тăру пит çивĕчлесе пырат, тесе пĕлтерет.

Йапони пуçлуса тăнине хирĕçле ӳхăм çурçĕр Манчжурире уйрăмах хытă сарăлна. Унта Квантун çарĕн (Йапонии Манчжурине окупаци тăвакан çарĕ) йулашки вăхăтра çĕр пин ытла çынлă çар йамала килнĕ. Манчжурири партизанла çарсенче 100 пин ытла боец шутланать, вĕсем Манчжурири (Манчжоу-Го) халăхи режима хирĕç кĕрешеççĕ.

Партизанла отрăмăсем кĕрешнипе, çурçĕр Манчжурири нумай районсем центрти влассен контроленчен хăтăлнă. Манчжурире Йапонийĕн хирĕç кĕрешӳ хĕл вăхăтĕнче татах вăйланнаса кĕтмелле, тесе çырат Ӳлашкинчен Рейтер агенстви корреспонденчĕ.

Азербайджанри çĕнĕ куҫтурă çурчĕсем

БАКУ, октябрĕн 14-мĕш (ТАСС). Азербайджан ĕçхăлăхĕ Аслă социалисăмла Октябрĕ революци çирĕм çул тултарнине çĕнĕ куҫтурă тата йăла учреждениесем уçнине кĕтсе илет.

Артем утравĕнчи нефт кăларакан рабочисем праçник вăлăри парне куҫтурă дворецĕ илеççĕ. Дворецĕ тума мелĕпе çурă тенкĕ укçа йăнă. Виçĕ нефт кăларакан районра клубсене çуçассине октябрь уйăвĕччен тăсăл.

Шувăнăнă дачăлă вырăнта Каспи параходствинчи йывăр çын пулнă работницăсем валăри канмала çурт уçнă. Айăкри разведкă промыслисенче çĕнĕ ача йăслисем-тата Нагорнă—Карабăх автономла облăçĕнче виçĕ йалта çĕнĕ йăслисем уçнă.

Бакун çĕршĕр ĕççыннисем — нефт кăларакан рабочисем, трамвай çинче ĕçлекенсем, врачсем, артиссем, аслă праçникне çĕнĕ çурт-сене уйăвлаççĕ.

Валенсине Китай делегацийĕ пынă

ВАЛЕНСИ, октябрĕн 14-мĕш (ТАСС). Валенсине республика правительстви чĕнинпе Китай делегацийĕ пынă. Делегаци ăшшĕне Йан Ху-чен генерал, икĕ китай офицерĕ, савнашкалах тата китай çарĕн ретне кĕрекен сакăр китай студенчĕ пур. Делегаци Испани халăхĕн фашисăма хирĕç пыракан кĕрешĕвĕпе паллашас майпа пынă.

Тĕрĕсленĕ заметкăсем

„Колхоз пурлăхне тĕкĕнме йурамаст"

Çĕнтăберĕн 28-мĕшĕнче „Чăваш Коммунĕ" хăçатра Малти Ҫăлкапри „Октябрĕ" (Елĕк р.) колхозри йĕркесĕрлĕхсеме колхоз председателĕне Скворцовăн сăтăрла ĕçĕсем çинчен сырнăччĕ.

Çак заметкă тăрăх Елĕк районĕнчи сĕрĕç пайĕ вырăна тухса тĕрĕлесе. Хăçатра сырнă фактсем пурте тĕрĕс пулнă. Скворцов колхозăн пурлăхне салатса сăтăрла ĕçе тунине халăх тăшманĕсен ĕçне тунине вырăнне хурса, ăна айăплама ĕçе районти прокурор аллине паме, тесе пĕлтерчĕ райĕсĕрĕç пай пуслăхĕ.

„Намăса пĕлмеççĕ"

Авăр Çырмари „Дружба" колхоз правленийĕ (Вăрман р.) 1937 çулта патшалăха сĕт-çу парассинчен пăрăнса йулма шутланă. Колхоз 9 пус ĕне сăват пулсан та „сумали 5 ĕне çеç", çав 5 ĕне 2100 литр сĕт парат тесе суйа сведени тăратнă. Колхоз председателĕ Андрейĕв намăса пĕлмесĕр патшалăха ултăлат, тесе çырнăччĕ пĕр колхозник.

Ку заметкăна Вăрман райĕсĕтăвкомне тĕрĕслеме йăнăччĕ. Заметкă тĕрĕс пулнă. Унта кăтартнă çитменлĕхе пĕтернĕ, тесе пĕлтерчĕ райĕсĕтăвком председателĕ.

ТЕМТЕПĔР

Самоҫот пăрланма пуçланине систерекен прибор

Подъарти дотчикшĕн самоҫот пăрланма пуçланни малтанхи самантне асăрхаса илни питĕ пысăк-вырăн йышшăса тăрат. Çака вăл самоҫота хăйĕн аэродинамикăлă пахалăхĕсене сухатиччен хăрушă вырăнтан урăх сĕре илсе тухма кирлĕ.

Пĕтĕм Совçаюри Арктика институчĕн пăр лабораторийĕнче самоҫот пăрланма пуçланине систерекен çĕнĕ приборпа опытсем туса пăхнă (изобретени автăрĕ —В. Черныш йуатан). Самоҫот пăрланма пуçласанах, пилот кабинăнче сигнал паракан хĕрлĕ лампăчка сутăлса кайат.

(„Ленинградская Правда").

Велосипед моторĕсем

Рыбинскри Павлов ячĕпе тăракан савăтри ФЗУ шкулăн мастерскойĕнче велосипед валăри пĕчĕк моторсем туса кăларма пуçланă. Малтанхи моторсене сăпаса пăхсан, вĕсем пысăк пахалăхпа ĕçлени курăннă. Халĕ вĕсене масăллăн туса кăларма пуçланă. Иртнĕ сентябрь уйăхĕнче 200 велосипед моторĕ туса кăларнă.

(„Северный рабочий").

Шпион тытнă

Борисоглебск станцинче 68-мĕш номерлĕ пассажир пуйăсĕн пĕр вакунĕ çинче темле пассажирка кĕрсе ларнă. Проводница Шлепина йуатан çав пассажирка шанчăкăр сыр иккенне туйса илнĕ. Кăçхине пуйăс канăн чарăнса тăмассеренех пассажирка вакун çинчен тухнă та, станцинче пиçĕ хытă сăнанă.

Скощовă проводницăпа пĕрле Шлепина йуатан çав шанчăкăр пассажирка хыççăн асăрхасах тăнă.

Сталинград станцинче палламах ăна хĕрăмăма тата ӳна пĕрле пыракан икĕ арçына тытнă та, Шлапти ĕçсен халăх комиссариачĕн органĕсен аллине панă.

Çав пассажирсем шпионсем пулнине палăртнă, вĕсем чукунсулăк сине шпионла заданисемпе пынă. Вĕсем сумĕнче хăшĕпĕр кĕпĕрсен, станцисен тата Сталинград чукунсулăк чĕртӳжĕсене тупнă.

(„Гудок").

Пĕрремĕш Петр пурăннă суртра

„Петр 1" кинокартинăна экран çинче кăтартма пуçланă май, ĕскусрсентсем Ленинградри 1-мĕш Петр пурăннă суртпа пысăкăн интереслеме пуçланă. Вăл сурта 1703 султа июньĕн 26-мĕшĕнче тунă, вăл хулари аваллăх сооруженин пулса тăрат.

Суртăн тулă ĕнне чулпа витнĕ. Халăхăн вăхăтра кунта пысăках мар музей тунă. Музейа пумайах та пулмасăр хаклă ĕкспонатсем илсе пынă. Кунта Петр вăхăтĕнчи аваллăх гравюрăсен ӳкерчĕкĕсем пур, сăмахран: „Полтавская баталия", „Морская баталия бликъ Гангута", „Ввод пленных шведских фрегатов в Петербург в 1720 году". Ăсĕмсĕр пуçне тата музейа Петр портретне илсе пынă. Вăл портрета паллă мар мастăр ХVIII-мĕш ĕмĕрĕн малтанхи сурăнче ӳкернĕ. Çавăн пекех Петербург хулине эскизламалли план пур, план çине „1720 çул" тесе палла тунă.

Музейа пыракансем Петр Нева çинче ишнĕ кимĕне, Петербург строительствин малтанхи сулĕсене кăтартакан гравюрăсене, хула строительĕсем тертленсе пурăннă сăрмунчасем макечĕсене интереслеме пăхаççĕ.

(„Рабочая Москва").

Пултарулă хĕрача

Кăçал йăнвар уйăхĕнче пуласа иртнĕ самăрăсен пултарулăхĕн обласри смотрĕнче Тамбăри музыка шкулĕнче вĕренекен Голубева Маргаритăна преми панă. Халĕ ăна пысăк талантла хĕрача тесе Мускаври государствăй консерваторийĕ сумĕнчи вунă çул вĕренмели мусăк шкулне вĕренме илнĕ.

Голубева Маргарита халĕ çичĕ çулта çеç-ха. Конкурсра вăл Бах çырнă „Менует" произведенине, хăйĕн ровалъне выльма çырнă „Гроза" тата „Золотая рыбка" произведенисене пиçĕ аван выльăса панă.

(„Коммуна").

Чингис-Хан воинин колăчуги

Хĕвелтухăç-Казахстан облăçĕнчи Песчанăк поçолки патĕнче Жуковă колхозниçи тимĕр укăсенчен авса çыхнă колăчуга тупнă. Вăл 8 килограм туртат. Ку колăчуга Чингис-Хан воинин пулнă пулĕ, тесе шутлаççĕ. Ку йăпăлана Мускаври истори музейне йăнă.

(„Казахстанская Правда").

Почтă маркисен патшалăх коллекцийĕ

Ленинградри сыхăну музейĕнче почтă маркисен патшалăх коллекцийĕ пур. Ку ССР Сойузĕнче пĕртен-пĕр коллекци шутланать. Пĕтĕмпе унта 65.000 марка, вĕсенче мĕн пур патшалăхсенен пустарса, 45 питĕ пысăк том тунă. Çав коллекцин хăйĕн пысăкăшĕпе тата пуйăнăхĕпе тĕнчери 5 коллекцинчен пĕри пулса тăрат. Йулашки вăхăтра патшалăх коллекцийĕ валăри Монголие Тувин халăх республикăсен маркисене илсе килнĕ.

(„Красная газета").

Ответлă редактăр П. И. ИВАНОВ.

Заготзерно Пĕрлешӳвĕн Чăваш республикăнчи кантурне

КИРЛĔ

Шупашкарти кантурĕнче ĕçлеме:

Оперативлă учотăн начальникĕ — 1.
Бухгалтер-ревизор — 1.

Районсенче ĕçлеме:

Пахалăх йенĕпе ĕçлекен технорукеем — 4.
Аслă бухгалтĕрсем—3.

Заготзерно кантурĕнче пăтса пĕлмелле, Калинин урамĕ, 83.

„КОГИЗ-ăн" Шупашкарти уйрăмне

ĔÇÇЕНЕ ТУСА ПЫРАКАН

Васкавлă кирлĕ

Ĕççукçи государствăй нормированиеллĕ тăрах. Ĕçе кĕрес текенсен çак адресене пымала: Шупашкар хули, Горький урамĕ, 3. „КОГИЗ"

Амбарсенчи тырпулсене сийĕн кӳрекен вредительсемпе кĕрешекен комитетăн Шупашкарти Производствăлă участкине

Шупашкарта йалан ĕçлеме

БУХГАЛТĔР ВАСКАВЛĂ КИРЛĔ

Адрĕс: Шупашкар, Чернышевский урамĕ, 26.

Вăрнарти фосфорит савăтне

Шоферсем, локомобиль машинисĕсем, слесарĕсем тата электромонтерсем

КИРЛĔ

Хватерсем пур

Савăт управленийĕ

ТЕАТР

„Пограничниксем"

Чăваш патшалăх академилĕ театрĕнче сезон пуçланчĕ. Чăваш труппи октябрĕн 14-мĕшĕнче Билĕ-Белоцерковскин „Пограничниксем" йăтлă пиессине лартса пачĕ.

Ку пиесă пире хамăр тăван çĕршывăн чиккинче хурал тăракан патăр пограничниксен пурнăçне кăтартса парат. Сталин йăуташ-калланă пек, капиталисăмлă йĕриташралăх çинчен аса илтерсе, сыхлăха ӳстерме чĕнет, урăхçĕршыв разведкинсен киревсĕр чĕре метăчĕссемпе паллантарат, тăван çĕршыва йуратма вĕрентет.

...Хĕвелăнăç ĕнчи чикĕ. Совет çĕрĕ. Колхозсем, арман. Арман мелникĕн хĕрĕ Лена (артистка М. Иванова) пурăтменне титарăпа каласа ӳрлат. Вăл пограничнике кĕтет. Пограничник Сорокин (артис Алексейĕв) илемлĕ Ленăна тӳсеймесĕр йуратат. Канăçла сехетсенче пограничниксем колхоз хĕрĕсемпе вăйăпа тухаççĕ. Хĕрсемпе красноармейцем арман патĕнче савăнса ташланă вăхăтра, чикĕри заставăра тревогă пулат. Пограничниксем вăйăпа пăрахса заставăна чупаççĕ.

Колхозник маскине витĕннĕ арман мелникĕпе унăн хĕрĕ Лена — пĕр урăхçĕршыв государствăнчи разведкăн агенчĕсем. Вĕсем чикĕри секретсене пĕлес тесе Сорокин пограничникне хăйсем майлă савăрасшăн. Çак тĕллеве пурнăçа кĕртес тĕллĕпе ташмансем чи чĕре метăдсемпе усă курма тăрашаççĕ. Лена пограничникне хăйĕн ӳратуварĕнче ĕлĕртет, мелникĕ (К. Йегоров артис) спирт ĕçтерсе ӳсĕртет.

Анчах Ленин—Сталин ĕçĕшĕн пĕтĕм чĕрееп тăрăшакан, хăйĕн тăван çĕршывне нимрен ытла ӳратакан пограничник тăшмансен аллине çакланмасăт. Вăл хăй туна йăнăш çинчен (мелник патĕнче спирт ĕçни) сиĕнчех заставă начальникне пĕлтерет. Хăйне валăри çирĕп урок туйăнат. Сĕрле чикĕре тăнă чухне Лена чикĕ урлă каçма тапратсан, Сорокин пограничник хăй малтан çав тери хытă ӳратнă Ленăна пăшалпа персе вĕлерет.

Инкĕре пĕртте лăпкă мар. Капиталисăмла тĕнче социализăм çĕршывне татти-сыпписĕр шпионсем, диверсантсем ӳарат.

Урăхçĕршыв разведкин штабĕнче разведкă капитанĕ шпионсене совет чикки урлă каçма вĕрентет, маскировкă тума çăмăл пултăр тесе шпионсем совет фабрикесенче туса кăларнă спичкă коробкисемпе махоркă пачкисене хăйсемпе пĕрле чиксе килеççĕ. Улпут патĕнче ĕçлекен батрак пек пулаççĕ т. ыт.

Совет пограничникĕсем шпионсемпе диверсантсене пурне те тытаççĕ. Пограничниксем çеç мар, чикĕ тăрăхĕнчи кашни колхозник пограничник шутланать.

Тĕтрелĕ çантăлăкра асăрхăнманнине Коган пограничник чикĕ урлă урăхçĕршыва каçса кайат. Урăхçĕршыв разведки (разведкă капитанĕ—Медников артис) Коган пограничникне етемле мар асаплантарса, кирлĕ сведăнсем ыйтса пĕлесшĕн. Пирĕн пограничник выçăпа касăлтарасăр, аллине алăк хушшине хĕстереççĕ, хĕнеççĕ, укçапа астараççĕ. Анчах Коган (Ӳргалкин артис) тăван çĕршыв ĕçне сутмасăт. Çăлăнма май çуккине кура, вăл разведкă капитанне персе вĕлерет те, Совет Сойузĕ ĕненĕле пăхса: „Сывă пултăр тăван çĕршывăм!"—тесе хăйне хăй пĕрсе вĕлерет. Пиесăра çак вырăн—çав тери вăйлă сцена. Урăхçĕршыв разведкин аллине ăнсăртран çаклланнă Коган пограничникра епĕр пĕтĕм асла совет халăхĕн çулăмлă патриотисăмне, тăван çĕршыва хĕрӳлĕн ӳратнине куратăпăр.

Пиесăра тепĕр вăйлă сцене вăл—шпиона совет следовательĕ допросе туни. Ку сцена капиталисла разведкăн кризисне, совет контрразведкин хăватлине кăтартса парат.

Пиесăн пахалăхĕ ытла та пысăк. „Пограничниксем" пиесăна чăваш театрĕн коллективĕ калама çук усăлă ĕç турĕ.

Артиссем роҫсене тĕплĕн хăтĕрленнĕ пулмала, паха выльăрĕç. Пиесăна витĕр ăнланăн курăнат. Разведкă капитанĕн роҫенчи Медников, шпион роҫенчи Айзман, Сорокин пограничник роҫенчи Алексейĕв, следовательĕ роҫенчи Семенов, застава начальникĕн роҫенчи Фадейĕв, арман мелникĕн роҫенчи Йегоров, Лена роҫенчи Иванова т. ыт. выльăнни—чăваш артисĕсен мастăрăхĕ ӳссе пынине кăтартса парат.

Сезон пуçламĕпе ăнăçлă пулчĕ. Малала та ăнăçлăн выльăма сĕнер.

С. Константинов.

„Чăваш Коммунĕ" сырăнса илмелли хакăсем: 12 уйăха—30 т., 6 уйăха—15 т., 3 уйăха—7 т. 50 пус, 1 уйăха —2 т. 50 пус. Ăçлăхĕнче пайăлă пиçĕççĕ.

Уполномоченный Чувашиздательства № 757. Гор. Чебоксары, Типография № 1 Чувкнигиза. Заказ № 2193. Тираж 11165. 1½ печ. л. 82 см. п. л.